

vyživovací povinnosti nemanželského otce nemůže býti přihlíženo.

Plenární usnesení ze 7. října 1924, čís. pres. 299/24.

*Zda vymáhajícimu věřiteli přísluší nárok na náhradu útrat za návrh, aby exekuce byla zastavena z důvodu, že třetí osoby činí nároky, exekuce nepřipouštějící (§ 37 ex. ř.) posuzuje se podle všeobecné zásady §u 75 ex. ř., podle které vymáhající věřitel nemá nároku na náhradu útrat exekučních až do zastavení exekuce sběhlých (v nichž tedy zahrnuty jsou i útraty návrhu na toto zastavení), musela-li exekuce zastavena býti z důvodů, jež mu již při vznesení návrhu na povolení exekuce nebo při počátku exekučního výkonu známy byly.*

Dopisem ze dne 3. června 1924 sdělilo ministerstvo spravedlnosti předsednictvu Nejvyššího soudu toto:

Z kruhů advokátních bylo ministerstvo spravedlnosti upozorněno na to, že není jednotná praxe soudů, pokud jde o náhradu útrat za návrh vymáhajícího věřitele, by exekuce byla zastavena, když třetími osobami byly uplatněny nároky exekuci vylučující podle § 37 ex. ř.

Proto vyžádalo si ministerstvo spravedlnosti od presidií vrchních zemských soudů v Praze a v Brně podání zprávy, jaká jest v této příčině praxe soudů, jim podřízených, obzvláště rekursních senátů sborových soudů první stolice.

Presidium vrchního zemského soudu v Praze podalo zprávu, že rekursní soudy v Čechách většinou mají jen málo příležitosti otázku, o níž jde, rozhodovati, poněvadž rekursy jsou velmi řídké, ale řídí se pak vesměs až na jednu výjimku, kde není jednotnosti, judikátem býv. nejvyššího soudního dvoru ve Vídni ze dne 23. března 1915, čís. 100/15 Pres. (čís. 215) a útraty ty nepřiznávají, ačkoliv namnoze s důvody tohoto judikátu úplně nesouhlasí a nepokládají je za věc úplně vyčerpávající.

Určité okresní soudy míní, že vystačí se s judikátem čís. 215, že jeho důvody jsou přiléhavé a správné a že jednotná praxe dle tohoto judikátu jest vždy lepší, než pochybné rozhodování druhých instancí, kdyby se uvažovaly okolnosti jednotlivého případu.

Většina sborových soudů první stolice vyslovila přání, hledíc k různé praxi okresních soudů a k různým námitkám proti

judikátu činěným, aby otázka, o níž jde, byla znovu přezkoumána československým nejvyšším soudem a vyvoláno nové plenární rozhodnutí.

Vrchní zemský soud v Praze má za to, že námitka, že se vystačí s judikátem čís. 215, byla by jen tehdy správnou, kdyby se praxe tolik od něho neuchylovala. Přes to v obvodech jednotlivých krajských soudů jest značné procento okresních soudů, které útraty ty vůbec nebo za jistých podmínek a okolností přisuzují. Zajímavost jest, že i v obvodech krajských soudů, kde většina soudů se judikátem řídí, přece většina žádá za nové přezkoumání otázky československým nejvyšším soudem. Také v obvodech, kde se presidia vyslovila proti novému přezkoumání otázky, jsou jednotlivé soudy mínění opačného.

Důvody, které se uvádějí pro zachování judikátu čís. 215 a všeobecné jeho užití, kotví podle mínění vrchního zemského soudu nejvíce v praktické stránce věci, že se předejde zbytečnému zkoumání okolností, za jakých vymáhající věřitel o cizích právech zvěděl, zda přes to na zabavení tryal atd. Mimo to se uvádí, že zabrání se způsobem tím rekursům útratovým, které by se vyskytovaly, jakmile by se otázka řešila dle povahy určitého případu. Uplatněna byla i věcnější námitka, že argumentace § 75 ex. ř. svědčí spíše proti prisouzení útrat, poněvadž zákon v případech tam uvedených odpírá věřiteli nárok na veškeré útraty až do té doby sběhlé, z čehož možno souditi, že zákon nechce v jiných případech ukládati dlužníku náhradu útrat, které nesměřují přímo k uskutečnění práva. Konečně vznesena byla i námitka, že vymáhající věřitel zrušuje exekuci ve vlastním zájmu.

Z těchto důvodů a vzhledem k výsledku konané ankety, doporučuje presidium vrchního zemského soudu v Praze, aby věc byla plenárním senátem nejvyššího soudu znovu přezkoumána.

Presidium vrchního zemského soudu v Brně přiznává, že ani u soudů jeho obvodu není v otázce jednotné praxe. Podle vyžádaných zpráv řídí se převážná část okresních soudů v praxi judikátem čís. 215. Totéž platí i o rekursních soudech s jednou výjimkou, která útraty zpravidla přisuzuje.

U jednoho krajského soudu různí se názory členů rekursního senátu a není proto jeho praxe dosud jednotná, u jiného nepřisuzuje pak rekursní senát útrat návrhu na zastavení tehdy, byla-li exekuce vedena na určitou věc anebo byla-li vykonána za intervence vymáhajícího věřitele, jinak je přisuzuje.

Jeden sborový soud první stolice, který se zásadně a dů-

sledně řídí judikátem čís. 215, upozorňuje, že vyskytují se závažné důvody, které ospravedlňují stanovisko judikátu odporující, uváží-li se, že každá exekuce vyvolána jest chováním se dlužníkovým a že se exekuce provádí na hmotné věci, nacházející se v uschování dlužníka. Je-li výkon exekuce k domáhání práva nutným, nelze návrhu vymáhajícího věřitele na zrušení exekuce následkem práva tvrzeného s třetí strany, odepíratí tuto vlastnost.

Většina sborových soudů na Moravě a ve Slezsku vyslovila se sice pro to, aby sporná otázka se stala předmětem uvažování plenárního senátu československého nejvyššího soudu. Přes to má presidium vrchního zemského soudu v Brně za to, že soudy i za dnešního stavu bez nového plenárního rozhodnutí o této otázce mají možnost k mimořádným poměrům toho kterého případu náležitě přihlížeti a podle nich rozhodnouti také odchýlně od trvajícího judikátu čís. 215, který úspěšně udržuje přibližnou jednotnost praxe směrem zcela odůvodněným.

Ministerstvo spravedlnosti dovoluje si presidium nejvyššího soudu požádati, aby předložilo otázku, o níž jde, plenárnímu senátu nejvyššího soudu k rozhodnutí.

Plenární senát, jemuž byla sporná otázka předložena k rozhodnutí, zodpověděl ji právní větou v záhlaví uvedenou.

Důvody: Věc má se takto:

§ 83 vládní předlohy (nyní § 75 zákona) zněl:

»Bylo-li exekuční řízení

a) zastaveno z nějakého důvodu uvedeného v § 38 č. 1—3, anebo

b) musilo-li býti zastaveno z jiného důvodu, jenž vymáhajícímu věřiteli již při vznesení návrhu na povolení exekuce neb při počátku výkonu exekuce znám byl,

nemá vymáhající věřitel nárok na náhradu veškerých útrat až do zastavení sběhlých«.

V § 38 čís. 1—3 zde ad a) citovaném obsažen byl pod čís. 1 předpis, nalézající se nyní v zákoně v § 39 čís. 1 a pod čís. 2 a 3 citovány byly předpisy §§ 33, 34 a 35 (excisní nárok), to jest nynějších §§ 35, 36 a 37 (excisní nárok), a dle motivů právě proti tomuto podřadění případu § 35 nyní 37 pod ustanovení a), tudíž proti tomu, aby vymáhajícímu věřiteli odepřen byl zásadně a bezvýjimečně nárok na náhradu útrat, zastavena-li exekuce proto, že třetí osoby mají nároky excisní, zdvihl se odpor, ježž výbor uznal za oprávněný z důvodů v motivech uvedených, jež ostatně jsou pro každého soudného praktika na

snadě, proč se zde neuvádějí a pouze na motivy se odkazuje, a tak došlo to, jak motivy provádějí, k tomu, že v zákoně t. j. v nynějším § 75 citace ad a) změněna tak, že případ § 35 nyní tedy § 37 zákona nebo-li případ zastavení z důvodu nároku exci dního byl z ní a tudíž z ustanovení ad a) vymítěn, a to, jak motivy výslovně vytýkají, schválně za tím účelem, aby spadl pod všeobecné pravidlo ad b).

Platí tedy nyní pro něj ustanovení b). Judikát čís. 215 býv. c. k. nejvyššího soudu tedy přímo odporuje úmyslu zákonodárce, háje názor, který zákonodárce vědomě a schválně opustil, neboť kdyby byl chtěl vymáhajícímu věřiteli pro všechny případy nárok na náhradu útrat odepřít, byl by ponechal citaci § 37 (35 vl. předlohy) v ustanovení a). Zákonodárce si byl otázky vědom, jednal o ní a rozřešil ji tak, že na ni vztáhl § 75, původně totiž předpis a), potom na námitky předpis b), při čemž v motivech vychází dokonce z případu proti vymáhajícímu věřiteli nejsilnějšího, že totiž tento to na exci sní spor dojíti nechal a v něm podlehl, v kterémž případě pak arci návrhu na zastavení exekuce třeba není (§ 37 odstavec čtvrtý a § 39 odstavec druhý).

Nelze zde arci rozbírat rozmanité případnosti, což musí býti přenecháno praxi, ale možno přece vytknouti určitá všeobecná hlediska.

První je, že, mají-li vymáhajícímu věřiteli útraty návrhu na zastavení exekuce býti odepřeny, musí stavem věci býti bezpečně usvědčen, že o právech třetí osoby, exekuci nepřipouštějících, věděl; zůstane-li tedy tato otázka p o c h y b n o u, vymáhajícímu věřiteli útraty ty přisouzeny býti musí, neboť zákon podmiňuje ztrátu jich řečenou vědomostí, i nestačí tedy pouhé podezření, pouhá více méně blízká důminka, pouhé zdání, že věděl. Vědomost o právu třetí osoby není však založena vždy již pouhým hlášením jich se strany dlužníka nebo třetí osoby, tudíž pouhým tvrzením, neboť tak měl by dlužník, jenž vždy může je tvrditi nebo tvrzení třetí osoby si opatřiti, účinný prostředek k odstrašení věřitele od exekuce na ten který předmět. Poněvadž zákon žádá, by vymáhajícímu věřiteli znám byl důvod budoucího zastavení exekuce, jímž je zde právo třetí osoby, nestačí vědomost o tvrzení práva takového, nýbrž potřebí jest vědomosti o právu samém t. j. o jeho skutečné existenci; vědomost značí tu tolik co přesvědčení t. j. musí býti okolnosti takové, že není podstatné příčiny o právu třetí osoby vážně pochybovatí. Patrně z těchto ohledů vycházejí i motivy, mluvíce o těžkém postavení vymáhajícího věřitele vůči exci sním nárokům chika nósně na zmaření exekuce vypočítaným, a uznávající, jak již

řečeno, i možnost, že ani věřitel, jenž to nechal dojít na excisní spor a v něm podlehl, nemusil býti nutně obmyslným a že tedy útraty exekuce přes to obdržeti může.

Vzhledem k zásadě, že úmyslnosti dlužno rovnati hrubou nedbalostí, bude však uvážiti, zda nerovná se nevědomost hrubou nedbalostí zaviněná v účincích svých vědomostí, na př. věřiteli byla při výkonu zabavení předložena hodnověrná na př. notářská neb veřejným úřadem zřízená listina k nahlédnutí, aby se přesvědčil, že ty a ty svršky jsou vlastnictvím té které osoby třetí neb úřadu, ale věřitel odmítne do listiny nahlédnouti: tu zase by bylo nespravedливо, aby útraty tohoto věřitelova počínu nesl dlužník.

Jiná otázka týče se doby, kdy musí právo třetí osoby býti vymáhajícímu věřiteli známo a které útraty věřitel pak ztrácí. Zákon praví, že ztrácí »všecky« útraty až do zastavení exekuce sběhlé, byl-li mu důvod zastavení znám již při podání exekučního návrhu nebo při počátku exekučního výkonu, jenž dle § 33 ex. ř. platí za započatý, jakmile povolení exekuce u exekučního soudu došlo, pokud se týče, je-li povolující soud zároveň exekučním, jakmile výkonný orgán nařízení výkonu obdržel.

Tu se zákonodárci nepodařilo vystihnouti myšlenku, kterou má a vyjádřiti chce. Neboť tak by vymáhající věřitel, jenž podal exekuční návrh, nemaje o právu třetí osoby ani tušení, nedostal ani útraty tohoto návrhu, kdyby náhodou při počátku výkonu vědomost o něm již obdržel, kdežto přece útraty ty mu párně v duchu zákona příslušejí, ježto návrh podal bezelstně a zákon je zřetelně odpírati chce jen věřiteli, podavšímu návrh obmyslně. Jest patrné, že se ztráta vztahuje jen na útraty řízení, po nabytí vědomosti o důvodu zastavení (právu třetí osoby) dále vedeného, tedy na útraty od nabytí vědomosti té do zastavení (Neumann, Komentář k exekučnímu řádu II. vydání str. 267). Zákon tedy patrně v případě druhé skupiny chtěl říci: tedy nemá vymáhající věřitel nároku na náhradu veškerých útrat odtud t. j. od podání návrhu exekučního, pokud se týče od počátku exekučního výkonu až do zastavení sběhlých. A rozumí se, že, podal-li návrh exekuční bezelstně, přísluší mu přes vědomost o právu třetí osoby později nabytou i náklady návrhu na zastavení, bylo-li ho k zastavení třeba.

Další vada je, že zákon zní tak, jakoby rozhodna byla vědomost o právu osoby třetí jen, měl-li ji vymáhající věřitel již při podání exekučního návrhu, nebo při počátku exekuce, a jakoby nezáleželo na tom, zda nabytí ji naopak teprv později. Tak by vymáhající věřitel, jenž při výkonu exekučního zabavení